

Aftalepunkter ved indgåelse af aftale om køb af overskudsvarme

Januar 2015

INDHOLD

Indhold	2
Indledning	3
Grundlag for aftale	5
Juridiske forhold – varmforsyningslovens prisbestemmelser	6
1 Den omkostningsbestemte pris.....	6
2 Indregning af overskud i varmeprisen – varmforsyningslovens § 20 b.....	8
3 Substitutionspris.....	9
4 Regulering af priser	10
Aftaleeksempel 1 – overskudsvarme fra en mindre virksomhed.....	12
Aftaleeksempel 2 – overskudsvarme fra en større virksomhed	17

INDLEDNING

Den 8. maj 2014 blev det første møde i Dansk Fjernvarmes arbejdsgruppe for købsaftaler for overskudsvarme afholdt. Baggrunden for etableringen af overskudsvarmegruppen var et behov for at arbejde med en fælles referenceramme til en kontrakt om overskudsvarmekøb, for at kunne drage nytte af de erfaringer, som hver enkelt overskudsvarmekøber har fået fra egne kontraktforhandlinger.

Det er erfaringen, at der kan gå lang tid fra første kontakt mellem en virksomhed og fjernvarmeværket (Varmeaftageren), til at der indgås en aftale, og overskudsvarmen leveres. Det beror på, at der skal gøres et betydeligt arbejde undervejs.

Dette dokument "Aftalepunkter ved indgåelse af aftale om køb af overskudsvarme" skal ses som et inspirationskatalog og et opslagsværk. Det anbefales derfor at anvende de afsnit, der er relevante for det projekt eller den opgave, der arbejdes med. Dokumentets tekst dækker ikke alle forhold og er ikke relateret til bestemte overskudsvarmeaftaler. Der vil være tekniske og juridiske forhold, som skal afdækkes yderligere i de enkelte projekter.

I afsnittet "Grundlag for aftale" gennemgås de væsentligste forhold, der skal kortlægges for virksomheder, der sælger overskudsvarme, og for køberen af overskudsvarme.

I afsnittet "Juridiske forhold – varmforsyningslovens prisbestemmelser" gennemgås maksimalprisbestemmelserne i varmforsyningsloven (substitutionsprisen/omkostningsbestemt pris), idet disse regler lægger en øvre grænse på, hvor høj den aftalte overskudsvarmepris kan blive. Reglerne er lavet for at beskytte forbrugerne imod for høje varmepriser.

Ved overskudsvarmeaftaler med små leverandører (supermarkeder mv.) er der måske kun behov for en forholdsvis kort og enkel aftale om køb af overskudsvarme, hvorimod der med store leverandører med komplekse produktionsforhold og store investeringer er behov for mere detaljerede købsaftaler.

Aftaleeksemplerne er udarbejdet med afsæt i, at de skal være overskuelige og brugbare som inspiration i både større og mindre projekter. Særligt i større komplekse projekter vil der dog være behov for yderligere regulering. I noterne til aftaleeksempel 1 er nævnt nogle af de forhold, som bør overvejes. Det anbefales at læse aftaleeksempel 1 med noter, selvom parterne ønsker en meget kort aftale som vist i aftaleeksempel 2.

Hvis parterne vil grave dybere ned i, hvilke formuleringer der kan anvendes i en aftale om køb af overskudsvarme, kan der hentes inspiration i Dansk Fjernvarmes "Aftalepunkter ved indgåelse af kontrakt om varmekøb", som kan downloades fra Dansk Fjernvarmes hjemmeside. Dokumentet findes på hjemmesidens medlemsdel under "Værktøjskasse".

Aftaleeksemplet om køb af overskudsvarme kan tillige anvendes, hvis varmeløbet fra virksomheden er en kombination af overskudsvarme og varme fremstillet med primære energikilder (damp, kondensat) eller varmepumper.

Forslag til ændringer og tilføjelser kan gives til Dansk Fjernvarmes sekretariat, der vil forestå ajourføring af aftalepunkterne.

Arbejdsgruppe for overskudsvarmekøbere

Morten Abildgaard og Tom Diget (Viborg Fjernvarme)

Anders Svindborg (Affaldsvarme Aarhus)

Isabel Nielsen (Esbjerg Forsyning)

Jan B. Willumsen (TVIS)

Peer Andersen (Fjernvarme Fyn)

John Tang (Dansk Fjernvarme, sekretær)

GRUNDLAG FOR AFTALE

En stor del af den indledende indsats for virksomheden og varmekøber består i at skaffe sig viden om tekniske muligheder, potentialer, juridiske forhold, afgifter, tilskud og rentabilitet. Begge parter har behov for at få indsigt i hinandens forhold, muligheder og begrænsninger. I takt med at denne viden øges, og barrierer overvindes, flytter projektet sig ofte i forhold til udgangspunktet.

Projektets potentiale hænger ofte sammen med den prisaf tale, der kan opnås, som igen hænger sammen med den temperatur, der kan leveres, som igen hænger sammen fjernvarmeselskabets fremløbstemperatur eller mulighed for at hæve temperaturen ved sammenblanding af flere kilder, alternativt anvendelse af varmepumpe. Det er vanskeligt at bestemme, hvor i forløbet det er hensigtsmæssigt at indgå en aftale om køb af overskudsvarme. Af hensyn til begge parter ressourcforbrug til projektet anbefales det, at varmekøber tidligt i forløbet giver en indikativ pris, dvs. et prisinterval, som kan forventes afhængig af mængde, temperatur, egen investering og leveringssikkerhed.

Herunder er listet en oversigt over, hvilken gensidig viden der skal fremskaffes for, at projekteringen kan gennemføres, og en aftale indgås. Listen er ikke tilsigtet at være udtømmende, men kan anvendes som inspiration.

Om fjernvarmesystemet:

- Fjernvarmeselskabet generelt – levering MWh/år, brændsler, teknologi, fremtidsplaner osv.
- Ønsket fremløbstemperatur sommer/vinter, evt. interval, fremtidsplaner
- Normal returtemperatur sommer/vinter
- Kapacitetsbegrænsninger i fjernvarmenettet
- Maksimal behov for varmeaf tag, evt. månedsvi s (MWh og m³/h)
- Prioriterede varmekilder, som kan få forrang i forhold til overskudsvarme evt. på basis af kortlægning af overskudsvarmekilder i området
- Afstand til virksomhed og evt. indikativ investeringsbehov til rørforbindelse
- Produktionsplanlægning – hvornår kan der aftages

Om virksomheden:

- Virksomheden generelt – produkter, omsætning, vækst, fremtidsplaner osv.
- Beskrivelse af proces og brændsler, der ligger bag overskudsvarmekilder
- Kortlægning af potentielle overskudsvarmekilder
- Produktionsplanlægning – hvornår er der overskudsvarme dag/nat/weekend/vinter/sommer
- Energiforbrug i processer, der kan genindvindes fra
- Genindvindingspotentialer, evt. afhængig af temperaturniveau
- Muligheder for genindvinding til egen proces eller rumvarme
- Lokaleforhold – er der plads til udrustning, eller skal der laves ny bygning

Fælles viden:

- Regler for afgifter på overskudsvarme, herunder ved anvendelse af varmepumpe¹

---

¹ Notat varmepumper, Dansk Fjernvarme

- Procedurer for godkendelse (projektforslag/samfundsøkonomiske beregninger/projektbekendtgørelse/miljøgodkendelse og vilkår herfor mv.)
- Muligheder for tilskud
- Energibesparelse ved projektet samt værdien af denne (Nedbringer projektets Pay-back)
- Tildeling af CO₂-gratis kvoter
- Varmeforsyningslovens prisbestemmelser (beskrevet i dette dokument) og anmeldelsesbestemmelser
- Indsigt i, hvilken teknologi der kan opsamle overskudsvarmen

Eventuelle energibesparelser, der realiseres hos industrivirksomheden ved overskudsvarmeprojektet, vil ofte blive købt af fjernvarmevirksomheden. Indtægten ved energibesparelser vil være en del af virksomhedens incitament til levering af overskudsvarme, og det anbefales derfor, at der tidligt i forløbet indledes drøftelser om evt. køb af de realiserede energibesparelser og prisen herfor.

JURIDISKE FORHOLD, VARMEFORSYNINGSLovens PRISBESTEMMELSER

Varmeforsyningsloven gælder som udgangspunkt alene for kollektive varmforsyningsanlæg². Prisbestemmelserne i varmforsyningslovens kapitel 4 gælder imidlertid både for kollektive varmforsyningsanlæg og for industrivirksomheder. Selvom industrivirksomheder ikke er kollektive varmforsyningsanlæg. Industrivirksomheders levering af rumvarme til kollektive varmforsyningsanlæg er således omfattet af varmforsyningslovens prisregulering og anmeldelseskravene til Energitilsynet.

Varmeforsyningslovens § 20 indeholder bestemmelser, der regulerer varmeprisen. Prisbestemmelserne skal ses som forbrugerbeskyttelse mod for høje priser. Parterne kan i en aftale om varmekøb aftale en pris for den leverede varme, men det skal kunne dokumenteres, at den aftalte pris ikke er højere end den laveste af henholdsvis den omkostningsbestemte pris og substitutionsprisen, jf. nærmere gennemgangen nedenfor. Hvis parterne efter indgåelse af aftalen bliver uenige om prisen, og sagen forelægges Energitilsynet, vil Energitilsynet vurdere prisen iht. prisbestemmelserne i varmforsyningsloven og Energitilsynets praksis herom.

Hvis der er tvivl om, hvorledes nedenstående lovtekst skal fortolkes, kan det for at undgå tvivl være hensigtsmæssigt at formulere i fællesskab, hvorledes fx omkostninger skal opgøres.

1 Den omkostningsbestemte pris

Varmeforsyningslovens § 20 indeholder reguleringen af den omkostningsbestemte varmepris. Varmeforsyningslovens § 20, stk. 1 og stk. 2, opregner således udtømmende, hvilke nødvendige omkostninger der kan indregnes i varmeprisen. Varmeforsyningsloven er en maksimalprislov – det vil sige, at der kan aftales lavere priser end den pris, der kan opkræves ifølge varmforsyningsloven.

---

² Kollektive varmforsyningsanlæg er defineret i varmforsyningslovens § 2. Disse anlæg omfattes alene af varmforsyningsloven, såfremt de har en varmeeffekt på over 0,25 MW. For industrioverskudsvarme omfattet af varmforsyningslovens prisregulering gælder som udgangspunkt ikke tilsvarende begrænsning.

De omkostningsarter, der ifølge varmforsyningslovens § 20, stk. 1 og stk. 2, kan indregnes i varmeprisen, såfremt de er nødvendige for varmeproduktionen, er listet nedenfor:

- Udgifter til energi
- Lønninger og andre driftsomkostninger
- Efterforskning
- Administrations- og salgsomkostninger
- Omkostninger som følge af pålagte offentlige forpligtelser, herunder energispareaktiviteter
- Finansieringsudgifter ved fremmedkapital
- Underskud fra tidligere perioder opstået i forbindelse med etablering og væsentlig udbygning af forsyningssystemerne
- Driftsmæssige afskrivninger
- Henlæggelser til nyinvesteringer
- Forrentning af indskudskapital (kun med Energitilsynets forudgående tiltræden).

For en nærmere beskrivelse af de enkelte omkostningsarter henvises til "Varmeforsyningsloven med kommentarer" fra henholdsvis Jurist- og Økonomforbundets forlag og Forlaget Thomson. I begge kommenterede udgivelser er der knyttet kommentarer til de enkelte omkostningsarter.

Ved opgørelse af den omkostningsbestemte pris indgår varmens andel af fællesomkostninger samt varmens særomkostninger. For overskudsvarmeprojekter kan som fælles- eller særomkostninger indregnes de omkostninger, som er listet ovenfor, såfremt der er tale om nødvendige omkostninger for genindvindingen af overskudsvarmen hos virksomheden. Industrivirksomhedens særomkostninger og særindtægter indgår ikke i opgørelsen af den omkostningsbestemte pris.

Fællesomkostninger

Omkostninger, der medgår både til virksomhedens processer og til genvinding af overskudsvarme, betragtes som fællesomkostninger og skal fordeles mellem varmen og processen ud fra nogle objektive og rimelige fordelingsprincipper. Omkostninger til overskudsvarmeanlæg, der anvendes til fælles produktion, kan fx være renseudstyr, vand, filter, vekslerarrangement, elforbrug, dvs. driftsomkostninger, samt tillige omkostninger til vedligehold, administration samt afskrivninger og forrentning.

Hvis der indgår støttebrændsler både til processen og til brug for leverancen af overskudsvarme til fjernvarmenettet, vil omkostninger til støttebrændsel være fællesomkostninger, og en rimelig andel af omkostningerne vil kunne indregnes i varmeprisen. Såfremt støttebrændsel i stedet udelukkende kan henføres til overskudsvarmeleverancen til fjernvarmen, vil støttebrændsel i stedet være at kvalificere som særomkostninger for varmen. Endelig kan omkostninger til støttebrændsel være særomkostninger for virksomheden, der ikke kan indregnes i varmeprisen, såfremt der er tale om støttebrændsel til virksomhedens industriproces. Der skal således foretages en helt konkret vurdering af karakteren af de enkelte omkostninger.

Særomkostninger for varmesiden

Såfremt overskudsvarmeanlæg alene er etableret med det formål at levere overskudsvarme til fjernvarmevirksomheden, fx en varmepumpe, som skal hæve temperaturen til fjernvarmenettet, vil der være tale om såkaldt rene fjernvarmeanlæg, og omkostningerne hertil, det være sig såvel afskrivninger som drifts- og vedligeholdelsesomkostninger mv., vil indgå i varmeprisen som særomkostninger for varmen. Dette vil tilsvarende gælde fx målerarrangement, som udelukkende benyttes til måling af varmen, der leveres til fjernvarmenettet. Såfremt virksomheden bliver pålagt overskudsvarmeafgift af vederlag for varmeleverancen til fjernvarmenettet, vil denne kunne indregnes i varmeprisen som særomkostning for varmen.

Omkostninger til fremføring af varmen - transmissionsledninger fra leveringspunktet til fjernvarmevirksomhedens eksisterende net - må antages at blive etableret af fjernvarmevirksomheden, som tillige ejer, vedligeholder og drifter dette³. Omkostningerne hertil vil derfor ikke indgå i varmeprisen fra industrivirksomheden.

Særomkostninger for virksomheden

Virksomhedens energiafgifter og tilskud, der alene er relateret til processen (og ikke til overskudsvarmen), vil være henholdsvis særomkostninger og særindtægter for virksomheden, der ikke indgår i varmeprisen. Eventuelt salg af energibesparelser som følge af overskudsvarmeprojektet er særindtægter for virksomheden, der ikke indgår i opgørelsen af den omkostningsbestemte varmepris. Tilsvarende betragtes CO₂-kvoter tildelt til industrivirksomheder for leverancer af overskudsvarme samt CO₂-kvoter tildelt industriel kraftvarme ikke som varmekvoter. En værdi af overskydende kvoter vil derfor udgøre en særindtægt for virksomheden, der ikke skal indgå til nedsættelse af varmeprisen.

2 Indregning af overskud i varmeprisen – varmemforsyningslovens § 20 b

Ifølge varmemforsyningslovens § 20 b kan industrivirksomheder, der leverer overskudsvarme til et kollektivt varmemforsyningsanlæg, indkalkulere et overskud. Formålet med bestemmelsen, der blev indsat i loven helt tilbage i år 2000, er at sikre fortsat indpasning af industriel kraftvarme i fjernvarmemforsyningen.

Overskuddet kan dog ikke frit fastsættes af parterne, men er underlagt Energitilsynets rimelighedsvurdering. I den sparsomme praksis, der foreligger fra Energitilsynet, synes Energitilsynets tilgang at have været, at der i medfør af § 20 b skal gives adgang til en højere forrentning af indskudskapitalen end andre anlæg, og Energitilsynet har i en afgørelse af 24. september 2007 accepteret en realforrentning på 8 %⁴.

³ Ifølge varmemforsyningslovens § 23 g skal fremføringsnet således udskilles i et selvstændigt selskab, der ikke varetager anden virksomhed, såfremt anlægget ikke er 100 % forbrugerejet eller kommunalt ejet.

⁴ Energitilsynet vedtog at tage en samarbejdsaftale vedrørende efterforskning og indvinding af geotermisk energi til efterretning, herunder en realforrentning på 8 % iht. § 20 b til forrentning og tilbagebetaling af parternes indskudskapital over 25 år til efterretning (Journalnr.: 4/0920-8901-0123).

Såfremt varmeprisen skal afregnes til substitutionsprisen, vil virksomheden alene kunne indregne et overskud i varmeprisen, såfremt den omkostningsbestemte varmepris inklusive overskuddet holder sig under substitutionsprisen. Der henvises til gennemgangen af substitutionsprisen nedenfor.

3 Substitutionspris

Substitutionsprincippet er udviklet i Energitilsynets praksis og indebærer, at en varmforsyningsvirksomhed højst kan betale den laveste af enten den omkostningsbestemte pris eller substitutionsprisen, som er den pris, som varmforsyningsvirksomheden (varmekøber) selv kunne have produceret den samme mængde varme til eller alternativt have købt varme til fra anden side (substitutionsprincippet).

Substitutionsprincippet er udtryk for, at der i varmforsyningslovens prisregulering er indeholdt et omkostningsminimeringsformål, og indebærer, at der ikke kan betales en pris for varmen, der overstiger, hvad forsyningsvirksomheden selv kunne have produceret den samme varmemængde til eller kunne have købt varmen til fra anden side. Afregnes der til en pris, der overstiger dette loft, overtrædes lovens omkostningsminimeringsformål. Sagt på en anden måde betyder dette, at varmekøbet ikke må afregnes med en pris, der overstiger den varmemængde, den erstatter.

Af Energitilsynets praksis kan udledes følgende krav til et alternativt produktionsanlæg, for at en varmekøber kan kræve varmen afregnet til en substitutionspris⁵:

- Eksisterende – der skal være et fysisk anlæg
- Faktisk – der skal være tilstrækkelig kapacitet
- Mulig – der skal være tilladelse til produktion ud over som spids- og reservelast⁶
- Lovligt – anlægget skal lovligt kunne anvendes
- Realistisk – der skal kunne skaffes brændsel

Substitutionsprisen udtrykker således varmekøberens alternative pris ved at fremskaffe den omhandlede varmemængde, enten ved egenproduktion eller ved køb hos tredjemand. Substitutionsprisen skal opgøres konkret, alt efter hvilken varme der erstattes, og afhængigt af de konkrete forhold vedrørende den alternative produktion (substitutionen). Det har bl.a. givet anledning til forskellige afgørelser, i relation til om de faste omkostninger skal indgå i beregningen af substitutionsprisen.

---

⁵ Jf. oprindelig orienterende notat om substitutionspris og omkostningsbestemt pris fra Gas- og varmeprisudvalgets møde den 6. november 1995.

⁶ Ifølge Energitilsynets praksis kan anlæg, der iht. varmeplanlægningen alene er godkendt som spids- og reservelastanlæg, udgøre substitution, jf. bl.a. Energitilsynets afgørelse af 27. februar 2006 (Journalnr.: 4/0920-0102-0002) om Vejen Kraftvarmeværks afregning med substitutionspriser.

Energitilsynet har i en række sager, hvor varmekøber har påberåbt sig egenproduktion som substitution, fundet, at substitutionsprisen skal opgøres som de samlede gennemsnitlige omkostninger inklusive faste omkostninger ved varmekøbers egenproduktion (substitutionen)⁷.

Der er i Energitilsynets praksis tillige eksempler på, at substitutionsprisen kan opgøres ud fra et marginalprincip, i tilfælde hvor den varmemængde, der erstattes (substitutionen), kun udgør en mindre andel af varmekøbers samlede varmeaftag fra varmekøbers varmeleverandør⁸.

Der er med dette notat ikke foretaget en egentlig juridisk analyse af opgørelsen af substitutionsprisen. Hvorledes substitutionsprisen skal opgøres, beror således på en konkret vurdering af varmekøbers alternative egenproduktion eller alternative varmekøb. Det må vurderes, at det indgår i vurderingen af substitutionsprisen, om den alternative varmeproducent (varmeleverandør) allerede leverer langt hovedparten af varmekøbers varmebehov. Dette vil ofte kunne være tilfældet ved industrioverskudsvarme, som typisk kun udgør en mindre del af varmekøbers samlede varmebehov. I disse tilfælde vil der formentlig ofte kunne argumenteres for, at substitutionsprisen skal opgøres uden indregning af fx de faste omkostninger eller dele heraf, fordi varmekøber allerede betaler disse omkostninger som en del af varmeprisen på den varmemængde, som varmekøber i forvejen får leveret fra sin hovedleverandør.

4 Regulering af priser

Som tidligere beskrevet er udgangspunktet for fastsættelse af varmeprisen, at kun de nødvendige omkostninger kan indregnes i prisen, og samtidig må prisen ikke overstige købers til enhver tid gældende substitutionspris. Det forudsætter alt andet lige, at der foretages dels en konkret omkostningsopgørelse, dels en fastlæggelse af substitutionsprisen, så det kan konstateres, hvilken af de to priser, der er lavest, og dermed bliver den aktuelle maksimale afregningspris.

En varmepris kan altid aftales til at være lavere end den maksimale pris. Ud fra praktiske hensyn kan der være et ønske om, at det ved indgåelse af en aftale om varmekøb kan aftales, hvorledes varmeprisen skal reguleres i den aftalte periode, fx i form af en hel eller delvis fiksering af varmeprisen med en regulering med udviklingen i nettoprisindekset eller en udvidet model heraf, hvor de enkelte omkostningselementer – brændsel, lønninger og øvrige variable omkostninger – fikseres og prisreguleres i forhold til udviklingen i tilhørende indeks. Det er dog en forudsætning for en sådan prismodel, at den samlede varmepris ikke på noget tidspunkt overstiger den laveste af henholdsvis den omkostningsbestemte pris og substitutionsprisen, og det skal kontrolleres, at den indekserede pris ikke overstiger den faktiske kostpris (eller substitutionspris, hvis denne er lavest).

---

⁷ Jf. fx Energitilsynets afgørelse af 27. februar 2006 (Journalnr.: 4/0920-0102-0002) om Vejen Kraftvarmeværks afregning med substitutionspriser.

⁸ Jf. Energitilsynets afgørelse af 26. maj 2003 (J.nr. 3/1322-0101-0140/jhp) om Leverandørforeningen af 1990's klage over affaldsvarmeprisen ved levering til Esbjerg Kommunes forsyningsvirksomhed. Afgørelsen er stadfæstet af Energiklagenævnet ved afgørelse af 10. maj 2004.

Energitilsynet har i forbindelse med vurdering af en standardaftale forelagt af NESA i 2004 udtalt, at prisformler skal tage højde for, at der i et omkostningsbudget indgår både variable og faste omkostninger. Dette betyder, at en prisaftale, som indeholder betaling af både variable omkostninger og faste omkostninger, ikke må indeholde prisindeksering af de faste omkostninger, som er inflationsuafhængige. Det kan fx være afskrivninger⁹.

Hvor parterne har aftalt en varmepris, der består af en fiksering af de variable omkostninger med indeksering, skal det sikres, at det løbende kan dokumenteres, at varmeprisen ikke er i strid med prisbestemmelserne i varmforsyningsloven, herunder substitutionsprincippet.

Tilsvarende gælder for andre prismodeller, som ses benyttet i praksis, fx afregning til substitutionsprisen (varmekøbers alternative leverandør eller produktion) eller til substitutionsprisen med fradrag af en given rabat. Lovligheden af sådanne modeller vil afhænge af, om parterne kontrollerer og kan dokumentere, at varmeprisen ikke overstiger den laveste af henholdsvis den omkostningsbestemte pris og substitutionsprisen.

Virksomheden er forpligtet til at opgøre den omkostningsbestemte varmepris, som skal anmeldes til Energitilsynet iht. varmforsyningsloven, herunder anmeldelsesbekendtgørelsen, og parterne skal samtidig sikre, at varmeprisen ikke overstiger købers substitutionspris.

Substitutionsprisen kan ændre sig i løbet af en aftaleperiode. Der kan fx opstå en substitutionsmulighed i aftaleperioden, som ikke forelå ved aftalens indgåelse. Energitilsynet har i en tilkendegivelse fra 2004 vedtaget, at en *"aftale vil kunne anfægtes i aftalens løbetid for så vidt angår pris, leveringsomfang og løbetid, hvis aftalen fører til priser, som er i strid med varmforsyningsloven"*. Varmesælger havde i sagen ønsket sikkerhed for, at et nyt biomassefyret værk, som varmekøber ville bygge i aftaleperioden, ikke kunne få betydning for en allerede aftalt varmepris. Energitilsynet afviste dette¹⁰.

---

⁹ I Energitilsynets afgørelse af 28. juni 2004 (journalnr. 3/1322-8901-0196/HRJ/E1.) er endvidere henvist til Energitilsynets afgørelse af 17. juni 2002 (Journalnr.: 3/1322-0100-0080/hrj) tilsvarende vedrørende NESA, hvor Energitilsynet fandt *"at prisformlen i en aftale var urimelig efter varmforsyningsloven, fordi hele varmeprisen blev reguleret med prisen på naturgas uagtet, at visse omkostninger var naturgasprisen uvedkommende."*

¹⁰ Energitilsynets afgørelse af 29. marts 2004 (Journalnr: 3/1322-8901-0201/Ca) vedrørende Brødrene Hartmann.

AFTALEEKSEMPEL 1 – OVERSKUDSVARME FRA EN STØRRE VIRKSOMHED

Aftale om køb af overskudsvarme

1. Generelle bestemmelser¹¹

- 1.1 Parterne i denne aftale er [navn, adresse og cvr. nr. på fjernvarmeforsyningen] ("Varmekøber") og [navn, adresse og cvr. nr. på virksomheden] ("Varmesælger").
- 1.2 Aftalens formål er at fastlægge vilkårene for leverance af overskudsvarme fra Varmesælger til Varmekøber.
- 1.3 Parterne er enige om, at aftalens vilkår, herunder pris, til enhver tid skal være i overensstemmelse med ufravigelig lovgivning, herunder varmforsyningsloven.
- 1.4 Varmesælger sikrer anmeldelse af aftalens vilkår, herunder pris, til Energitilsynet.

2. Etablering og ejerforhold

- 2.1 Varmesælger etablerer, ejer og driver alle anlæg, herunder vekslerarrangement og pumpeeffekt, frem til leveringspunktet, jf. Bilag 1 ("Leveringspunktet"). Varmekøber etablerer, ejer og driver forbindelsesledning fra Leveringspunktet og frem til Varmekøbers fjernvarmenet¹².
- 2.2 Forbindelsesledning og øvrige tilslutningsanlæg skal være driftsklar senest [dd.mm.åå]¹³.

3. Leverings- og aftageforpligtelser

- 3.1 Varmesælger forpligter sig til at levere al overskudsvarme fra Varmesælgers anlæg, jf. bilag 1, til Varmekøber. Varmesælger forventer [senest med virkning fra dd.mm.åå] årligt at levere [XX MWh] til Varmekøber.
- 3.2 Varmen skal leveres i overensstemmelse med Varmekøbers tekniske krav til leverancen, herunder tryk- og temperaturkrav på både frem- og returløb, som nærmere specificeret i bilag 1.
- 3.3 Varmekøber er forpligtet til at aftage al overskudsvarme fra Varmesælgers anlæg, jf. bilag 1. [I månederne juni, juli, august og september kan Varmekøber dog begrænse aftaget til [xx m³/s]]¹⁴.

¹¹ Hvor der er anført bestemmelser i skarp parentes, skal der enten ske konkret udfyldelse eller det forslag, der er indsat, skal konkret overvejes, fx aftalens uopsigelsesperiode i punkt 8.1.

¹² Det følger af varmforsyningslovens § 23 g, at fremføringsnet skal udskilles i et selvstændigt selskab, der ikke varetager anden virksomhed, såfremt anlægget ikke er 100 % forbrugerejet eller kommunalt ejet

¹³ Det kan være relevant at regulere projekterings- og anlægsfasen og parternes forpligtelser, forudsætninger for idriftsættelse, test periode osv. nærmere, afhængigt af størrelsen af projektet, herunder med projekt- og tidsplan for projektgodkendelse, myndighedsgodkendelser mv. Bemærk, at etablering af anlæg med støttebrændsel til overskudsvarmeproduktionen isoleret set som udgangspunkt vil være et kollektivt varmforsyningsanlæg iht. varmforsyningsloven og iht. projektbekendtgørelsen.

- 3.4 Begge parter skal kunne tåle fuldstændigt udfald af henholdsvis leverance og aftag. Varmekøber har selv ansvaret for reservekapacitet, og Varmesælger har selv ansvaret for bortskaffelse af varmen og kan ikke kræve erstatning for driftstab, medmindre en afbrydelse/reduktion skyldes grov uagtsomhed eller forsæt, jf. tillige punkt 7.3.

4. Drift og vedligeholdelse

- 4.1 Hver part bærer ansvaret og risikoen for egne anlæg, jf. bilag 1, og skal holde disse sædvanligt forsikret¹⁵. Det påhviler hver part at føre driftstilsyn og forestå drift og vedligeholdelse af egne anlæg¹⁶.
- 4.2 Parterne skal holde hinanden underrettede om enhver ændring i egne driftsforhold, der kan have indflydelse på den anden parts drift.
- 4.3 Parterne er berettiget til at foretage afbrydelse eller reduktion i leverance eller aftag af overskudvarme iht. punkt 3.1 og 3.2 ovenfor, der skyldes eftersyn, kontrol eller vedligeholdelse af parternes anlæg, idet tilrettelæggelsen heraf skal ske efter aftale mellem parterne.

5. Måling

- 5.1 Varmemåleren, der bruges som afregningsmåler, leveres og ejes af Varmekøber. Varmemåler placeres som aftegnet på skitse, jf. bilag 1. Varmemåleren skal leve op til de til enhver tid gældende lov- og myndighedsforskrifter samt de krav til kontrol og kalibrering, der fremgår af bilag 1. Varmemåleren kontrolleres én gang årligt.¹⁷
- 5.3 Den leverede varmemængde [registreres mindst én gang i hver kalendermåned]¹⁸ på en af parterne nærmere aftalt dato til brug for afregning af den leverede varme. Målerresultatet skal kunne tilføres både Varmesælger og Varmekøber.

---

¹⁴ Såfremt Varmekøber er forpligtet til en given prioritet iht. varmeplanlægning eller aftaleforhold, skal der tages højde for dette, således at Varmekøber alene er forpligtet til at aftage sit behov for varme, når Varmekøber har aftaget fx affaldsvarmen, såfremt denne er prioriteret forud for virksomhedens overskudsvarme.

¹⁵ Det er væsentligt, at det klart aftales, hvem der etablerer, ejer og driver de enkelte anlæg. Såfremt varmemålerens virksomhed ejer anlæg på virksomhedens grund, skal forhold omkring forsikring, ejendomsret, adgang til anlæggene, hvem der skal drifte og vedligeholde, samt evt. muligheder for at sikre sig i tilfælde af virksomhedens konkurs, kreditorforfølgning mv. overvejes.

¹⁶ Det kan særligt ved større projekter være relevant at aftale, at der afholdes regelmæssige driftsmøder, med en nærmere oplistning af, hvad parterne bør samarbejde om, fx revisionsperiode, produktion og aftag, investerings- og driftsplaner mv.

¹⁷ Yderligere regulering vedrørende målinger, herunder korrektion af afregning ved større afvigelser, hvem der sørger for kontrol og vedligehold kan indsættes, evt. i bilag 1.

¹⁸ Der vil ved større aftaler evt. være behov for kontinuerlige online målinger, som dels anvendes til varmeafregning, dels anvendes af Varmekøber til egne driftsforhold.

6. Pris og betalingsbetingelser samt anmeldelse til Energitilsynet

- 6.1 Varmekøber skal betale den pris for varmen, der er specificeret i Bilag 2.
- 6.2 Den i bilag 2 aftalte varmepris skal altid være i overensstemmelse med varmeprisreguleringen iht. varmforsyningsloven og Energitilsynets praksis og skal reguleres i overensstemmelse hermed. Parterne er forpligtet til at følge pålæg fra Energitilsynet vedrørende ændring af pris eller andre aftalevilkår, jf. tillige punkt 10.2 nedenfor¹⁹.
- 6.2 Leverancer af varme faktureres månedsvist bagud på grundlag af de målte mængder, jf. punkt 5.
- 6.3 Varmen forfalder til betaling [30 dage efter fakturadato]. Ved for sen betaling tillægges renter iht. den til enhver tid gældende rentelov.

7. Misligholdelse, erstatningsansvar, herunder produktansvar, og Force Majeure

- 7.1 I tilfælde af at en part væsentligt misligholder sine forpligtelser iht. aftalen, kan den anden part ophæve aftalen. Ophævelse forudsætter dog, at den part, der ønsker at ophæve aftalen, skriftligt har stillet krav om, at misligholdelsen bringes til ophør inden for en frist på 30 dage, og den anden part ikke har bragt misligholdelsen til ophør inden for denne frist.
- 7.2 En part kan endvidere ophæve aftalen i tilfælde af, at den anden part går konkurs, tages under rekonstruktionsbehandling, standser sine betalinger, tvangsopløses, likvideres eller lignende.
- 7.3 En part, der misligholder sine forpligtelser iht. denne aftale, er erstatningsansvarlig iht. dansk rets almindelige regler. Ingen af parterne kan dog ifalde erstatningsansvar for driftstab eller andre former for indirekte tab, medmindre der er handlet groft uagtsomt eller forsætligt. Omkostninger til reservekapacitet eller bortkøling af varme, jf. punkt 3.4 ovenfor, betragtes som driftstab.
- 7.4 Den i punkt 7.3 anførte ansvarsbegrænsning gælder tilsvarende produktansvar, medmindre der er tale om personskaade eller andre forhold, som ikke lovligt kan fraskrives.
- 7.5 Ingen af parterne er ansvarlige for afbrydelser eller reduktion i leverance eller aftag, der skyldes fx brand, naturkatastrofer, strejke, lockout, tekniske fejl og nedbrud/havari, svigt af elforsyning, lov- og myndighedsindgreb mv. forudsat, at der er tale om forhold, som er uden

---

¹⁹ Varmeforsyningen kan ikke lovligt betale en varmepris, der overstiger maksimalprisen iht. varmforsyningsloven, dvs. den laveste af hhv. den omkostningsbestemte pris og substitutionsprisen. Der er derfor behov for, at det aftales, at prisen iht. aftalen reguleres i overensstemmelse hermed. Opstår der fx en ny substitutionsproduktion i aftalens løbetid, vil det kunne få betydning for varmeprisen. Det kan evt. supplerende aftales, at Varmesælger kan forlænge afskrivningsperioden på anlæggene (og evt. tilsvarende Varmekøber mht. fx transmissionsledningen), såfremt dette er nødvendigt for at sikre en lovlig varmepris, og at uopsigelighedsperioden i punkt 8 evt. ændres tilsvarende).

for parternes kontrol, og som derfor ikke kan henføres til en parts fejl eller forsømmelse (Force Majeure).

8. Ikrafttræden, løbetid og opsigelse

- 8.1 Aftalen kan opsiges med et års skriftligt varsel til udgangen af en kalendermåned. Aftalen kan dog tidligst opsiges til ophør [5 år]²⁰ efter aftalens Ikrafttræden²¹.

9. Genforhandling

- 9.1 Såfremt en eller flere af aftalens bestemmelser måtte komme i strid med præceptiv lovgivning, herunder varmforsyningsloven, præceptive administrative forskrifter og pålæg mv., skal der indledes forhandlinger med henblik på at bringe aftalen i overensstemmelse hermed, jf. dog punkt 6.2.
- 9.2 Enhver af parterne kan endvidere forlange aftalen genforhandlet, hvis forudsætningerne for partens indgåelse af aftalen efterfølgende ændres væsentligt, fx som følge af ændringer i afgifts- og tilskudsforhold, jf. dog punkt 6.2.
- 9.3 Såfremt der ved genforhandling ikke kan opnås enighed mellem parterne, kan hver part vælge at indbringe spørgsmålet eller uoverensstemmelsen for Energitilsynet og/eller Voldgiftsinstituttet, jf. punkt 10. Nærværende aftale er gældende, indtil der foreligger en endelig voldgiftskendelse eller endelig upåklaget og upåanket afgørelse fra Energitilsynet, Energiklagenævnet eller domstolene.

10. Tvister

- 10.1 Enhver tvist, som måtte udspringe af denne aftale, skal i videst muligt omfang søges løst ved gensidige imødekommende forhandlinger. Fører sådanne forhandlinger ikke til en løsning, kan enhver part kræve, at tvisten afgøres endeligt ved voldgift af Voldgiftsinstituttet efter de af Voldgiftsinstituttets til enhver tid vedtagne regler herom.
- 10.2 Såfremt tvisten involverer varmforsyningslovens prisbestemmelser eller anden regulering, som hører under Energitilsynet med klageadgang til Energiklagenævnet, skal tvisten uanset punkt 10.1 ovenfor afgøres af disse myndigheder efter de til enhver tid gældende regler herom. En afgørelse fra Energiklagenævnet kan indbringes for de almindelige domstole.

---

²⁰ Aftalens varighed og uopsigelighedsperiode vil skulle afpasses investeringernes størrelse og afskrivningsperioden. Efter varmforsyningslovgivningen (afskrivningsbekendtgørelsen) skal anlæg, som varmen skal betale til, afskrives over en periode på minimum 5 og maksimum 30 år.

²¹ Aftalen træder i kraft ved underskrift. Såfremt der går lang tid mellem underskrift og idriftsættelse, bør dette medinddrages ved fastsættelse af aftalens varighed og evt. uopsigelighedsperiode.

11. Ikrafttræden

11.1 Aftalen træder i kraft ved parternes underskrift ("Ikrafttræden").

Aftalen underskrives i to enslydende originale eksemplarer, hvoraf hver part beholder et eksemplar.

Dato:

For Varmesælger

For Varmekøber

.....
[Navn, og titel]²²

.....
[Navn, og titel]

Bilag:

Bilag 1: Anlæg samt tekniske data²³

Bilag 2: Pris²⁴

---

²² Der bør sikres, at underskriver er tegningsberettiget eller har fornøden stillingsfuldmagt til at kunne indgå aftalen.

²³ I bilaget bør anlæg, ejerforhold og alle tekniske forhold beskrives, herunder bl.a. P&I Diagram, Flow, temperaturer, tryk, anlægsskitse med angivelse af Leveringssted, placering af målere mv.

²⁴ I bilaget bør bl.a. indgå beregning af prisen, specificering af omkostningselementer, investeringer og afskrivninger, herunder afskrivningsperiode, afgifter, evt. fordeling af fællesomkostninger, specificering af særømkostninger for varmen, oplysning om substitutionspris, proces for kontrol af, at prisen følger varmeprisreguleringen i varmemforsyningsloven.

AFTALEEKSEMPEL 2 – OVERSKUDSVARME FRA EN MINDRE VIRKSOMHED

Aftale om køb af overskudsvarme

1. Generelle bestemmelser

Parterne i denne aftale er [*navn, adresse og cvr. nr. på fjernvarmeforsyningen*] ("Varmekøber") og [*navn, adresse og cvr. nr. på virksomheden*] ("Varmesælger").

Aftalen fastlægger vilkårene for leverance af overskudsvarme fra Varmesælger til Varmekøber.

2. Etablering og ejerforhold

Varmesælger etablerer, ejer og driver alle anlæg, herunder til vekslerarrangement og pumpeeffekt, frem til leveringspunktet, jf. Bilag1 ("Leveringspunktet"). Varmekøber etablerer, ejer og driver forbindelsesledning fra Leveringspunktet og frem til Varmekøbers fjernvarmenet. Forbindelsesledning og øvrige tilslutningsanlæg skal være driftsklar senest [*dd.mm.åå*].

3. Leverings- og aftageforpligtelser

Varmesælger forventer [senest med virkning fra *dd.mm.åå*] årligt at levere [*XX MWh*] til Varmekøber. [I månederne juni, juli, august og september kan Varmekøber dog begrænse aftaget til [*xx m³/s*]].

Varmen skal følge Varmekøbers tekniske krav til leverancen, herunder tryk- og temperaturkrav på både frem- og returløb, jf. bilag 1.

Parterne har selv ansvaret for henholdsvis reservekapacitet og bortskaffelse af varmen ved afbrydelser og kan ikke gøre krav på erstatning for driftstab, medmindre der er handlet groft uagtsomt eller forsætligt.

4. Drift og vedligeholdelse

Hver part bærer ansvaret og risikoen for egne anlæg, jf. bilag 1, og skal forestå drift og vedligeholdelse af disse.

Parterne skal holde hinanden underrettede om enhver ændring i egne driftsforhold, der kan have indflydelse på den anden parts drift. Planlagte afbrydelser fx revision skal aftales.

5. Måling

Varmemåleren, der bruges som afregningsmåler, leveres, ejes af Varmekøber. Varmemåler placeres som aftegnet på skitse, jf. bilag 1. Varmemåleren skal leve op til de til enhver tid gældende lov- og myndighedsforskrifter og skal kontrolleres og kalibreres jf. bilag 1.

Den leverede varmemængde registreres mindst [én gang i hver kalendermåned] på en af parterne nærmere aftalt dato til brug for afregning af den leverede varme.

6. Pris og betalingsbetingelser

Varmekøber skal betale den pris for varmen, der er specificeret i Bilag 2. Parterne er forpligtet til at følge pålæg fra Energitilsynet vedrørende ændring af pris eller andre aftalevilkår.

Leverancer af varme faktureres månedsvist bagud på grundlag af de målte mængder.

7. Misligholdelse, erstatningsansvar, herunder produktansvar, og Force Majeure

I tilfælde af at en part væsentligt misligholder sine forpligtelser iht. aftalen, kan den anden part ophæve aftalen med et forudgående skriftligt varsel på 30 dage.

Parterne er erstatningsansvarlige iht. dansk rets almindelige regler. Ingen af parterne kan dog ifalde erstatningsansvar for driftstab eller andre former for indirekte tab, medmindre der er handlet groft uagtsomt eller forsætligt. Begrænsningen gælder tillige produktansvar, i det omfang dette ansvar lovligt kan begrænses. Omkostninger til reservekapacitet eller bortkøling af varme ved afbrydelser betragtes som driftstab.

8. Ikrafttræden, løbetid og opsigelse

Aftalen kan opsiges med [et års] skriftligt varsel til udgangen af en kalendermåned. Aftalen kan dog tidligst opsiges til ophør [5 år] efter aftalens Ikrafttræden.

9. Genforhandling

Parterne skal indlede genforhandling af aftalen, såfremt en eller flere af aftalens bestemmelser måtte komme i strid med præceptiv lovgivning, myndighedsforskrifter mv., eller såfremt en parts forudsætninger indgåelse af aftalen efterfølgende ændres væsentligt, fx som følge af ændringer i afgifts- og tilskudsforhold, jf. dog punkt 6.

Såfremt der ved genforhandling ikke kan opnås enighed mellem parterne, kan forholdet indbringes for Energitilsynet og/eller Voldgiftsinstituttet, jf. punkt 10. Nærværende aftale er gældende, indtil der foreligger en endelig afgørelse.

10. Tvister

Enhver tvist, som måtte udspringe af denne aftale, skal i videst muligt omfang søges løst ved gensidige imødekommende forhandlinger. Fører sådanne forhandlinger ikke til en løsning, kan enhver part kræve, at tvisten afgøres endeligt ved voldgift af Voldgiftsinstituttet efter de af Voldgiftsinstituttets til enhver tid vedtagne regler herom. Tvister og spørgsmål, der hører

under Energitilsynets kompetence, skal dog afgøres af Energitilsynet med klageadgang til Energiklagenævnet og de almindelige domstole.

11. Ikrafttræden

11.1 Aftalen træder i kraft ved parternes underskrift ("Ikrafttræden").

Aftalen underskrives i to enslydende originale eksemplarer, hvoraf hver part beholder et eksemplar.

Dato:

For Varmesælger

For Varmekøber

.....
[Navn, og titel]

.....
[Navn, og titel]

Bilag:

Bilag 1: Anlæg samt tekniske data

Bilag 2: Pris